

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXIV. Vtrum Beneficarii, aut Episcopi olim Religiosi, aut alii etiam quilibet
Regulares testari possint de fructibus à se perceptis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

VIII. Cùm verò jus & ratio suadeant, solutā per obitum Commendā ad vitam concessā, debere Beneficiū in pristinū statū ac titulum resurgere: similiter si Clericus, sive sit Secularis, sive Regularis, à Summo Pontifice perpetuam habens indultam sibi Commendam, resignet dum adhuc in vivis est, hoc ipso illa, utpote dispensatoriē concessā, definet in titulum, quo poterit is, in quem sit Papa, sive Ordinarius providerit, ut idem tradit Fevretus num. 25.

IX. Quilibet Religiosus de licentia sui Abbatis potest mutari & transferri ad aliud monasterium, quod sub eodem Abbatē regitur, eandemque profitetur Religionem. Cùm verò Summo subjiciantur Pontifici Monachi omnes, atque Monasteria per universam Ecclesiam diffusa, si Papa conferret, vel commendaret Religioso Beneficiū aliquod in alio Monasterio, illius hoc ipso personam transferret, quia unum horum ex altero consequens est. Quia verò ad notitiam translationis Monachorum multū eruditiois confert caput *Cum singula*, §. fin. de *Præb.* in 6. idēc huc verbatim transferendum duxi: *Prohibemus insuper ne Prioratus, vel Ecclesiæ, aut administratio[n]es, seu officia unius Monasterii consueta per ejusdem Monachos gubernari, committantur deinceps absque autoritate Apostolica Sedi alterius Monasterii Monachis gubernanda, nec hactenus commissa dimittantur eisdem, sed per eos ad quos pertinet, liberè ordinantur; cum illis non licet habere locum in diversis Monasteriis, quorum unum ab alio non dependet; nec allorum Monasteriorum, nisi canonice transferantur ad ipsa, Prioratus, Ecclesiæ, administratio[n]es vel officia gubernare. Qui verò contra prohibitionem presentem prædicta de cetero alienis Monachis commiserint, vel dimiserint jam commissa, ea vice ordinandi de ipsis sint potestate privati, & de eis per Diaconos (si exempti non fuerint) alioquin per Sedem Apostolicam ordinetur. IIi autem qui ea suscipere, vel suscep[t]a præsumperunt detinere, reddantur ineligibiles ipso jure.*

C A P U T XXIV.

*Utrum Beneficiarii, aut Episcopi olim Religiosi,
aut alii etiam quilibet Regulares testari possint
de fructibus à se perceptis.*

I. **A**s esse Religiosis possidere tertii generis peculium, quoad usum fructum, cum dependentia Ordinis, vel Superiorum, de quo possint aliquatenus inter vivos, ad pias præsertim causas disponere, superius docui. Verumtamen testari nec licet, nec validè possunt, can. *Quia ingredientibus, 19. q. 3. & authent. Ingressi*, Cod. de Sacros. Ecclesiæ. Neque ullatenus dispensari in his potest, nisi sub sit gravis & justa causa;

nec

nec ab alio nisi à Papa , de iis quorum usum administrationemque habet Religiosus. Censent aliqui dispensationem hac in re nihil esse quam relaxationem voti paupertatis secundum aliquam partem. Ceterum cùm ad jus testandi non requiratur necessariò dominium , sufficiatque consensus & administratio cùm dependentia ad hanc rem , sicut & ad Religiosi donationem ; idèò melius. Et Lessius hanc dispensationem non esse contrariam voto paupertatis : atque hac ratione potest Religiosus contra Juris regulam , plus juris in aliud transferre , quam ipse habeat , nimurum dominium & proprietatem quā ipse caret.

II. Utrum verò Religiosus factus Episcopus solvatur ipso jure voto paupertatis , ac efficiatur dominus reddituum , possitque condere testamentum , celebris quæstio est. S.Thomas 2.2. quæst.18. art.8. aliique plerique quos citat & sequitur Sanchez in Summa , tom.2. lib.6. cap.6. num.8. negant hæc fieri ab Episcopo Religioso posse citra Papæ rationabilem dispensationem , hoc argumento , quia non laxantur religiosæ professionis vota per sequentem Episcopatum , nisi quatenus muneri Episcopali tanquam majori bono obseruantur. Jus enim naturæ prohibet , ne ea quæ Deo sanctè promissa sunt , sine ulla necessitate solvantur. Universaque ipsa Ecclesia , tam Orientalis in Synodo octava ecumenica contra Photium can.14. quam Occidentalis in Concilio generali Lateranensi sub Innocentio III. can.16. Monachos ad Episcopatum promotoe obligati ad deferendum regularem habitum : quæ sanctio legitur & in cap. Clerici officia , de vita & honesti. Cler. Atqui administratio bonorum Ecclesiæ quæ competit Episcopo , nihil obstat paupertati religiosæ , ac abdicationi dominij.

III. Ex opposito , à votis Religionis immunem fieri Episcopum affirmant Dominicus Soto lib.7.de just. quæst.4.art.2. ad ult. Vafquez in p.2. quæst. 96. art.4. disp.165. cap.8. num.91. in fin. & cap. 9. num.104. ubi assertit Monachum factum Episcopum , dominium verum habere , & vinculo paupertatis solvi , atque multò magis à præceptionibus & abstinentiis in Regula præscriptis , quæ utique non pertinent ad ipsius Religionis effentiæ , ad quam tamen pertinet paupertas. Huic sententiæ faver canon Statutum , 18. quæst.1. disertè dicens : *Monachus quem canonica electio à jugo Regula monastice professionis absolvit , & Sacra Ordinatio de Monacho Episcopum facit , velut legitimus heres paternam sibi hereditatem postea jure vendicandi habeat.* Quoad verò Jus Gallicanum , vetustissima & generalis in universo hoc Regno consuetudo viget , ut Religiosi facti Episcopi nulla in re pristinæ Religioni astringantur , nisi ut colorem Ordinis in habitu servent. Sunt quippe successionum , aliarumque acquisitionum capaces , dominia & proprietates sibi acquirunt , disponuntque tam inter vivos quam per ultimas voluntates , pro libito testamenta condunt , & si intestati decedant , successores habent non Monasterium , non Ecclesiam , sed propinquos.

IV. Prioribus quidem Ecclesia seculis fas erat F. opis etiam Monachis in antea professis testamenta condere. Ex Latinis enim adhuc testamenta

testamenta supersunt Sanctorum Episcoporum Cæsarii Arelatensis, & Remigii Rhemensis: ex Græcis vero Gregorii Nazianzeni, dum esset, ut ibidem commemorat, Ecclesiae Constantinopolitanæ Episcopus. His succederunt intermedia secula, quibus veritum fuit Episcopis & Clericis testari de proventibus Ecclesiae, etiam ad pias causas, cap. *Quia nos*, & cap. *Relatum*, 12. & cap. *Cum in officiis*, de testam, quia in his rebus succedebat illis Ecclesia. De patrimonialibus tamen, aut aliunde quam ab Ecclesia comparatis facultatibus poterant etiam ab ipsis Ecclesiae primordiis ad libitum suum disponere, & inter vivos, & causâ mortis. Sic enim statuitur Apostolorum canone 39. & 46. Ut Episcopi (inquit) qua propria ipsorum sunt, valeant in quoconque placuerit heredes transferre; ut tamen ad alios res Ecclesie minime tranferant. Et Antiochenum Concilium Julio I. Pontifice habitum, sancit can. 24. ut possit quidem moriturus Episcopus quæ sui patrimonii sunt, quibus ipsi liberter relinquere, sed ipsæ res quas habebat Ecclesiae, sine diminutione ipsi Ecclesiae soli relinquantur. Referatur in can. *Quicumque*, 9. quæst. 1. His concinit ac suffragatur canon 48. Concilii Agathensis, & Concilium I. Hispanense, Sanctusque Gregorius Papa lib. 10. epist. 42. ad Deusdedit Episcopum Mediolanensem, ac Concilium generale Lateranense sub Alexandro III. can. 15. Sed in his postremorum factorum fæbus concidit demum sacra hæc disciplina, invalecente contraria consuetudine, secundum quam scribit Covarruvias commentar. ad tit. de testam. num. 23. quoslibet Clericos validè testari ex usu communiter recepto de proventibus Ecclesiasticis, etiam in gratia in cognatorum: solosque Episcopos testari non posse, nisi de speciali summi Pontificis licentia. Sed & istud circa Episcopos repagulum tandem divulgum & abruptum fuit; & testatur Lessius multis locis receptum esse, ut de proventibus Ecclesiasticis indiscriminatim testentur Episcopi & alii quilibet Clerici absque dispensatione ulla. Atque hanc in universa Gallia vigore consuetudinem cernimus. Sed non obstat perversa ista consuetudo quominus qui de proventibus Ecclesiasticis in res profanas disponunt, sive inter vivos, sive per ultimas voluntates, peccent mortaliter & æternæ damnationi se obstringant.

V. In aliis quibusdam locis introductum fuit jus Spolii, quo Episcopis & beneficiatis Clericis interdictum ultima aliorum bonorum quam patrimonialium dispositio, ut his decadentibus succedat in bona ex Ecclesia acquisita non jam ipsa cui ministraverunt Ecclesia, sed Fiscus Pontificius. De hoc novissimo jure nihil legitur in toto corpore Juris Canonici: sed prima quam compcri ejus mentio habetur apud Guidonem Papæ decis. 110. Verum non est receptum istud Spolii jus in Gallia, neque in Germania, neque in Belgio, neque in Lusitania. At vero in Regno Castellæ sola Episcoporum, non autem aliorum Beneficiatorum spolia Cameræ Apostolice acquiruntur. In Italia vero tam Beneficiatorum inferiorum, quam

P Episco

Episcoporum spolia Fisco cedunt Apostolico, ut testantur Martinus Navattra tract. de spoliis, §.14. Azorius part.2. lib.8. cap.4.

VII. Valide hoc fieri quidem videmus, ut per ultimam voluntatem Clerici de fructibus acquisitis Beneficiorum liberimè disponant extra pias causas, atque in his etiam succedant intestatis Clericis sanguine propinquiores. Licitè tamen ac circa dispensium salutis aeternæ ita disponere de hujusmodi fructibus Clerici non possunt, nisi de solis illis quos parciùs vivendo sibi asservarunt, cum potuissent absque peccato propriis usibus statui suo convenientibus eosdem impendere. Distributiones autem cum persolvantur quasi merces & stipendum quotidiane operæ ac laboris, cap. *De cetero*, de Cler. non resid. & cap. *Licet*, de Præbend. nec in fructibus computari debent, nec habent obligationem adnexam, ut ad opera pia prorsus applicentur, non magis quam bona patrimonialia, aut ex causis profanis quæsita, ut communiter tradunt Doctores. Decius consil. 280. col.1. Ancharanus in Clement. thica, quæst.5. de concess. præbend. Rota decif. 134. in novis: Rebuffus tract. Nominationum, quæst. 9. num. 39. & seqq. S. Antoninus p.2. cap.1. §.fin. Sylvester verb. *Clericus* 4. quæst.4. Barbatia in cap. ultim. de pecul. Cleric. Bonacina tract. de obligat. Cleric. circa benefic. fructus, puncto 2.num.18. Tarradus in amplitudine Beneficiariorum, disp.8. quæst.1. num.21. 22. 23. 24. &c alii.

VIII. In hac verò quæstione dissentunt ab invicem Doctores, utrum de fructibus qui congruum Beneficiatorum victum excedunt, disponentes sive inter vivos, sive per ultimam voluntatem extra causam pietatis, sive ad luxum, sive ad locuplerandos cognatos, teneantur restituere pauperibus, sive Ecclesiæ? Quod enim graviter peccent, indubitatum faciunt multæ rationes & Sacri Canones, præsertim Lateranensis sub Alexander III. Concilii canon 15. relatus in cap. *Cum in officiis*, de testament. Dissident etiam Doctores, utrum illi in quos indebet Beneficiarii contulerent Beneficiorum fructus, aut qui eos hereditate acceperunt, teneantur se his abdicare, & in pietatis usus transferre; an verò sibi possint retinere? Sed has expediam quæstiones infra lib. 6. ubi de restitutionibus Clericorum differetur.

LIBER